

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

13. oktoober 2011 *

Liidetud kohtuasjades C-431/09 ja C-432/09,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Hof van beroep te Brusseli (Belgia) 27. oktoobri 2009. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 2. novembril 2009, menetlustes

Airfield NV,

Canal Digitaal BV

versus

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam)
(C-431/09)

ja

Airfield NV

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

versus

Agicoa Belgium BVBA (C-432/09),

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja D. Šváby,

kohtujurist: N. Jääskinen,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. novembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Airfield NV ja Canal Digitaal BV, esindajad: *advocaat* T. Heremans ja *advocaat* A. Hallemans,
- Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Sabam), esindaja: *advocaat* E. Marissens,

- Agicoa Belgium BVBA, esindajad: *advocaat* J. Windey ja *advocaat* H. Gilliams,

- Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski,

- Euroopa Komisjon, esindajad: H. Krämer ja W. Roels,

olles 17. märtsi 2011. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlused puudutavad nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliitlevile ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta (EÜT L 248, lk 15; ELT eriväljaanne 17/01, lk 134) artikli 1 lõike 2 punktide a–c tõlgendamist.

- 2 Nimetatud eelotsusetaotlused esitati kohtuvaidlustes, millest esimese pooled on ühelt poolt Airfield NV (edaspidi „Airfield”) ja Canal Digitaal BV (edaspidi „Canal Digitaal”) ja teiselt poolt Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (Belgia autorite, heliloojate ja kirjastajate ühing, edaspidi „Sabam”)

(kohtuasi C-431/09) ning teise vaidluse pooled on ühelt poolt Airfield ja teiselt poolt Agicoa Belgium BVBA (edaspidi „Agicoa”) (kohtuasi C-432/09) ning milles vaieldakse Airfieldi ja Canal Digitaali kohustuse üle omandada luba teoste edastamiseks avalikkusele.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

3 Direktiivi 93/83 põhjendused 5, 14, 15 ja 17 ütlevad:

„(5) [liidu] eesmärkide saavutamist piiriülese satelliitlevi ja teistest liikmesriikidest pärit programmide kaabellevi kaudu taasedastamise puhul takistavad siiski endiselt erinevused liikmesriikide autoriõiguste vahel ja teatav õiguskindlusetus; see tähendab, et olemas on oht, et õiguste omanike teoseid kasutatakse ilma tasu maksmata või et eri liikmesriikides olevad ainuõiguste üksikomanikud blokeerivad vastastikku üksteise õiguste kasutamise; eelkõige õiguskindlusetus takistab otseselt programmide vaba liikumist [liidus];

[...]

(14) saamaks üle omandatavate õigustega seotud õiguskindlusetusest, mis takistab piiriülest satelliitlevi, tuleks määratleda [liidu] tasandil üldsusele satelliidi kaudu edastamise mõiste; sellise määratlusega tuleks sätestada ka see, kus edastamine

toimub; selline määratlus on vajalik selleks, et vältida mitme siseriikliku õigusnormi kumuleeruvat kohaldamist ühe ja sama ringhäälingutoimingu suhtes; üldsusele edastamine satelliidi kaudu toimub ainult juhul, kui ja liikmesriigis, kus programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja maajaama vahel; programmi sisaldavate signaalidega seotud tavapäraseid tehnilisi toiminguid ei tohiks käsitada sideahela katkestustena;

- (15) edastamise ainuõiguste omandamine lepingulistel alustel peaks olema vastavuses kõigi autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate õigusnormidega liikmesriigis, kus satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub;

[...]

- (17) omandatud õiguste eest makstava summa kindlaksmääramisel peaksid osapooled võtma arvesse kõiki edastamise aspekte, näiteks tegelikku vaatajaskonda, võimalikku vaatajaskonda ja keeleversiooni”.

4 Direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 1 sõnastuse kohaselt:

„Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „satelliit” iga satelliiti, mis töötab sagedusalal, mis on telekommunikatsiooni käsitlevate õigusaktidega reserveeritud üldsuse poolt vastuvõetavate signaalide edastamiseks või mis on reserveeritud suletud

kakspunktside jaoks. Viimatinimetatud juhul peavad signaalide individuaalse vastuvõtu asjaolud olema siiski võrreldavad esimesel juhul kohaldatavatega.”

5 Selle direktiivi artikli 1 lõike 2 punktid a–c näevad ette:

„a) Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „üldsusele satelliidi kaudu edastamine” akti, mille käigus üldsusele vastuvõtuks ettenähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel.

b) Satelliidi kaudu üldsusele edastamine toimub ainult liikmesriigis, kus ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel sisestatakse programmi sisaldavad signaalid katkematusse sideahelasse satelliidi ja maajaama vahel.

c) Kui programmi sisaldavad signaalid on kodeeritud, toimub satelliidi kaudu üldsusele edastamine tingimusel, et lähetuse dekodeerimise vahendid on antud üldsuse käsutusse kas ringhäälinguorganisatsiooni poolt või tema nõusolekul.”

6 Direktiivi 93/83 artikkel 2 sätestab:

„Liikmesriigid sätestavad autori ainuõiguse lubada autoriõigusega kaitstud tööde edastamist üldsusele satelliidi kaudu võttes arvesse käesoleva peatüki sätteid.”

- 7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 sõnastus on järgmine:

„Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.”

- 8 Direktiivi 2001/29 põhjendus 27 täpsustab sellega seoses, et „[ü]ksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad edastada või edastavad, ei käsitleta käesoleva direktiivi kohaldamisel edastamisena”.

Siseriiklik õigus

- 9 Belgia 30. juuni 1994. aasta autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste seaduse (Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, *Moniteur belge*, 27.7.1994, lk 19297) (muudetud redaktsioonis) artikli 1 lõike 1 neljandas lõigus on ette nähtud:

„Üksnes kirjandus- või kunstiteose autor on õigustatud edastama teost üldsusele mis tahes viisil (mis hõlmab ka teose üldsusele kättesaadavaks tegemist nii, et igaüks võib pääseda sellele ligi enda poolt vabalt valitud kohas ja ajal)”.

- 10 Seaduse artiklid 49 ja 50 kordavad sisuliselt direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktide a–c sõnastust.

Faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimused

- 11 Ärinime TV Vlaanderen all tegutseva Belgia äriühingu Airfield tegevusala on satelliittelevisiooni pakkumine ning ta pakub üldsusele satelliidi kaudu edastatavate kanalite paketti, mida tema abonendid saavad satelliitdekoodri abil samal ajal nii kuulata kui ka vaadata (edaspidi „satelliittelevisiooni pakkuja”).
- 12 Kanalite pakett, mida Airfield üldsusele pakub, sisaldab kahte liiki telekanaleid. Lisaks kanalitele, mida saab tasuta vastu võtta, sisaldab see pakett krüpteeritud kanaleid, mida on võimalik vaadata alles pärast dekodeerimist. Nende kanalite vaatamiseks peab klient sõlmima abonemendilepingu Airfieldiga, kes siis annab kliendile teatava tasu eest kaardi, mille abil toimub dekodeerimine (edaspidi „dekodeerimiskaart”).
- 13 Airfield kasutab oma kanalitepakettide pakkumiseks tehnilisi teenuseid, mida osutab Madalmaade äriühing Canal Digitaal, kes kuulub Airfieldiga samasse kontserni.
- 14 Canal Digitaal on sõlminud satelliidisüsteeme käitava äriühinguga Astra lepingu, mille kohaselt viimane rendib Canal Digitaalile digitaaltelevisiooni ja -raadio mahtu sellel satelliidil.

- 15 Lisaks sõlmis Canal Digitaal Airfieldiga teenuste osutamise lepingu, millega ta kohustus andma Astralt renditava mahu alates 2006. aasta 1. jaanuarist Airfieldile allrendile televisiooni- ja raadioprogrammide edastamiseks Belgias ja Luksemburgis. Teleprogrammide edastamiseks kohustub Canal Digitaal osutama ka tehnilisi teenuseid, milleks on muu hulgas levitamine, multipleksimine, kompressioon, krüpteerimine ja andmete edastamine, mis on vajalikud selleks, et Airfield saaks Belgias ja Luksemburgis digiteleviseiooni teenuseid pakkuda.
- 16 Airfield on sõlminud veel mitu lepingut ringhäälinguorganisatsioonidega, kelle kanalid on tema satelliidipaketis. Airfieldi ja nimetatud organisatsioonide vaheline koostöövorm varieerub sõltuvalt asjaomaste teleprogrammide taasedastamise viisist, kuna neid programme edastatakse nimetatud satelliidipaketi raames kaudselt (edaspidi „teleprogrammide kaudne edastamine”) või otseselt (edaspidi „teleprogrammide otsene edastamine”).

Teleprogrammide kaudne edastamine

- 17 Teleprogrammide kaudne edastamine toimub kahel viisil.
- 18 Esimesel kaudse taasedastamise juhtumil saadavad ringhäälinguorganisatsioonid oma programme sisaldavad signaalid maapealsete saatjate võrgustiku kaudu Canal Digitaali poolt Vilvordesse (Belgia) paigaldatud seadmetesse. Seejärel pakib Canal Digitaal signaalid kokku ja krüpteerib need, saates signaalid siis lairiba abil oma Madalmaades paiknevasse jaama, mis edastab signaalid satelliidile Astra. Enne kui nimetatud jaam kõnealusel signaalid satelliidile edastab, need kodeeritakse. Vöti, mis

võimaldab üldsusel neid signaale dekodeerida, on dekodeerimiskaardis, mille Canal Digitaal annab Airfieldi käsutusse. Klient saab selle kaardi, kui ta sõlmib Airfieldiga abonemendilepingu.

- 19 Teist liiki kaudse taasedastamise korral edastavad ringhäälinguorganisatsioonid oma programme sisaldavad signaalid satelliidi kaudu. Canal Digitaal võtab need kodeeritud ja üldsusele kättesaamatud satelliidisignaalid Luksemburgis ja Madalmaades vastu. Ta dekodeerib need vajaduse korral, krüpteerib uuesti ja saadab satelliidile Astra. Airfieldi abonendid saavad need signaalid dekodeerida dekodeerimiskaardiga, mille Canal Digitaal Airfieldile annab.
- 20 Airfield on niisuguste ringhäälinguorganisatsioonidega sõlminud nn *carriage*-lepingud.
- 21 Nimetatud lepingute kohaselt rendib Airfield nendele ringhäälinguorganisatsioonidele satelliittransponderi mahu teleprogrammide edastamiseks televaatajatele Belgias ja Luksemburgis. Ta tagab, et on saanud satelliiti Astra käitavalt äriühingult loa nende mahtude allrendile andmiseks nimetatud organisatsioonidele.
- 22 Lisaks on Airfield võtnud kohustuse võtta nende organisatsioonide teleprogrammide signaal üleslülili keskjaamast vastu, see signaali kokku pakkida, multipleksida, krüpteerida ning levitamiseks ja vastuvõtmiseks satelliidile edastada.
- 23 Ringhäälinguorganisatsioonid maksavad selle rentimise ja nende teenuste eest Airfieldile tasu.

- 24 Ringhäälinguorganisatsioonid annavad omalt poolt Airfieldile loa, et tema abonendid Belgias ja Luksemburgis saaksid samal ajal vaadata nende programme, mida edastatakse satelliidi Astra kaudu.
- 25 Vastutasuks ringhäälinguorganisatsioonide antud õiguste ja õiguse eest otsustada ise, missugused teleprogrammid oma pakkumisse võtta, peab Airfield maksma neile tasu, mille puhul arvestatakse tema abonentide arvu ja teleprogramme, mida asjaomasel territooriumil levitatakse.

Teleprogrammide otsene taasedastamine

- 26 Teleprogrammide otsese taasedastamise korral Airfieldi satelliidipaketi kaudu krüpteerivad ringhäälinguorganisatsioonid signaalid ise ning saadavad need päritolumaalt otse satelliidile. Airfieldi ja Canal Digitaali panus piirdub sellega, et nad annavad asjaomastele ringhäälinguorganisatsioonidele koodvõtmed, et kasutataks õigeid koode ja et Airfieldi abonentidel oleks hiljem võimalik programme dekodeerimiskaardi abil vaadata.
- 27 Nende organisatsioonidega sõlmis Airfield lepingud, mida nimetatakse *heads of agreement* ning mis käsitlevad muu hulgas ringhäälinguorganisatsioonide ja Airfieldi õigusi ja kohustusi, mis on analoogsed käesoleva kohtuotsuse punktides 24 ja 25 nimetatutega.

Põhikohtuasi

- 28 Sabam on Belgia ühistu, kes esindab kollektiivse esindamise organisatsioonina autoreid seoses autoriõigusega kaitstud teoste kasutamiseks kolmandatele isikutele loa andmisega ning selle kasutamise eest tasu kogumisega.
- 29 Agicoa on kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab Belgia ja rahvusvahelisi audiovisuaalsete teoste tootjaid, hallates filmide ja muude audiovisuaalsete teoste autoriõigusi ja nendega kaasnevaid õigusi, välja arvatud videoklipid. Selle tegevuse raames kogub ta ka tasusid.
- 30 Sabam ja Agicoa leidsid, et Airfield edastab ringhäälinguorganisatsioonide poolt juba eetrisse antud televisiooniprogrammide kordusülekandeid 9. septembri 1886. aasta Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni tähenduses ning et järelikult peaks ta taotlema loa nende autorite repertuaari kasutamiseks, kelle õigusi Sabam ja Agicoa haldavad.
- 31 Airfield ja Canal Digitaal väitsid vastuseks neile saadetud nõudele, et nad ei edasta kordusülekannet, vaid pakuvad üksnes ringhäälinguorganisatsioonide tellimusel üldsusele satelliidi kaudu teleprogramme. Nende sõnul on tegemist esimese ja ainsa satelliidi kaudu edastamisega, mida teevad ringhäälinguorganisatsioonid ise, vajades Airfieldi ja Canal Digitaali ainult tehnilises osas. Nende väitel viivad üksnes ringhäälinguorganisatsioonid läbi autoriõiguse seisukohalt olulisi toiminguid Belgia 30. juuni 1994. aasta autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste seaduse (muudetud kujul) artiklite 49 ja 50 tähenduses.

- 32 Kuna pooled kokkuleppele ei jõudnud, esitas Sabam Airfieldi ja Canal Digitaali vastu Rechtbank van eerste aanleg te Brusseli presidendile hagi, samal ajal kui Agicoa esitas sama kohtu presidendile hagi Airfieldi vastu. Kohtu president otsustas, et Airfield ja Canal Digitaal on rikkunud Sabami ja Agicoa hallatavaid autoriõigusi.
- 33 Airfield ja Canal Digitaal esitasid eelotsusetaotluse esitanud kohtule nende otsuste peale apellatsioonkaebused.
- 34 Seetõttu otsustas Hof van beroep te Brussel menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused, mis on sõnastatud kohtuasjades C-431/09 ja C-432/09 ühtemoodi:

- „1. Kas direktiiviga 93/83 on vastuolus see, kui digitaalse satelliittelevisiooni pakkuja on kohustatud taotlema õiguste omajate nõusolekut niisuguse toimingu läbiviimiseks, millega ringhäälinguorganisatsioon edastab oma programmi sisaldavad signaalid kas maapealsete saatjate võrgustiku või kodeeritud satelliidisignaali kaudu temast sõltumatule digitaalse satelliittelevisiooni pakkujale, kes laseb need signaalid temaga seotud äriühingul kodeerida ja edastab satelliidile, millega seejärel edastatakse need signaalid ringhäälinguorganisatsiooni nõusolekul televisioonikanalite paketi osana ja seega kogumina satelliittelevisiooni pakkuja abonentidele, kes võivad neid programme vaadata samal ajal ning muutumatult satelliittelevisiooni pakkuja poolt nende kasutusse antud dekoodri ehk *smartcard*'i abil?
2. Kas direktiiviga 93/83 on vastuolus see, kui digitaalse satelliittelevisiooni pakkuja on kohustatud taotlema õiguste omajate nõusolekut niisuguse toimingu läbiviimiseks, millega ringhäälinguorganisatsioon edastab oma programmi sisaldavad

signaalid vastavalt temast sõltumatu digitaalse satelliittelevisiooni pakkuja juhiste satelliidile, mille abil need signaalid edastatakse ringhäälinguorganisatsiooni nõusolekul telekanalite paketi osana ja seega kogumina satelliittelevisiooni pakkuja abonentidele, kes võivad neid programme vaadata samal ajal ning muutmata satelliittelevisiooni pakkuja poolt nende kasutusse antud dekoodri ehk *smartcard*’i abil?”

- 35 Euroopa Kohtu 6. jaanuari 2010. aasta määrusega liideti kohtuasjad C-431/09 ja C-432/09 kirjalikuks ja suuliseks menetlemiseks ning kohtuotsuse tegemiseks.

Direktiivi 93/83 kohaldatavus

- 36 Kohtuasjas C-432/09 väidab Agicoa, et direktiiv 93/83 ei ole põhikohtuasjas kohaldatav ning et eelotsuseküsimusi tuleb analüüsida direktiivi 2001/29 alusel.

- 37 Ta märgib selles osas kõigepealt, et satelliittelevisiooni pakkujat tuleb eristada ringhäälinguorganisatsioonist, kuna tema tegevus seisneb ringhäälinguteenuste paketi koostamises, mitte teleprogrammide eetrisse andmises. Neil asjaoludel on tema tegevuse analüüsimisel alusetu viidata direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktile a, kuna see säte puudutab ainult ringhäälinguorganisatsioone.

- 38 Järgmiseks leiab Agicoa, et põhikohtuasi ei kuulu nimetatud direktiivi kohaldamisalasse, kuna vaidlus puudutab niisuguseid edastamisviise, mille puhul ei kasutata satelliiti direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 1 tähenduses. Viimaseks märgib ta, et selles vaidluses puudub piiriülene aspekt, mille olemasolu nimetatud direktiivi puhul eeldatakse.
- 39 Seoses esimese argumendiga tuleb esile tuua, et see puudutab käesoleva kohtuasja põhiküsimust ning seega käsitletakse seda eelotsuseküsimustele vastamise käigus.
- 40 Mis puudutab teist argumenti, siis miski kohtutoimikus ei viita sellele, et põhikohtuasjas vaidluse all olev edastamine ei toimu satelliidi vahendusel direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 41 Viimaseks, seoses kolmanda argumendiga ilmneb 4. oktoobri 2011. aasta otsusest liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08: Football Association Premier League jt (avaldatud käesolevas kogumikus) punktides 76–145, et satelliidi teel üldsusele edastatavaid signaale peab olema võimalik vastu võtta kõikides liikmesriikides ning et see-ga on need juba määratluse poolest piiriülased. Lisaks on põhikohtuasjas vaidluse all olev edastamine piiriülene asjaolu tõttu, et sellesse on kaasatud Belgia ja Madalmaade äriühingud Airfield ja Canal Digitaal ning kuna programme sisaldavad signaalid on mõeldud eelkõige Belgias ja Luksemburgis elavatele televaatajatele.
- 42 Neil asjaoludel tuleb Agicoa argumentatsioon tagasi lükata ning analüüsida eelotsuse küsimusi direktiivi 93/83 alusel.

Eelotsuse küsimused

- 43 Esitatud eelotsuse küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivile 93/83 tuleb anda tõlgendus, mille kohaselt satelliittelevisiooni pakkuja peab saama asjaomastelt õiguste omajatelt nõusoleku selleks, et edastada üldsusele teoseid niisuguse teleprogrammide otsese ja kaudse edastamise käigus, nagu on vaidluse all põhikohtuasjades.

Sissejuhatavad märkused

- 44 Kõigepealt tuleb meenutada, et direktiiv 93/83 ei ole intellektuaalomandi valdkonnas ainus liidu õigusakt ning et arvestades liidu õiguskorra ühtsusest ja järjepidevusest tulenevaid nõudeid, tuleb selles direktiivis kasutatud mõistete tõlgendamisel silmas pidada ka teiste intellektuaalomandit käsitlevate direktiividega – näiteks direktiiviga 2001/29 – kehtestatud norme ja põhimõtteid (vt analoogia alusel 30. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-271/10: VEWA, EKL 2011, lk I-5815, punkt 27).
- 45 Järgmiseks tuleb seoses eelotsuse küsimuste faktilise kontekstiga kõigepealt täpsustada, et teleprogrammide otsene ja kaudne edastamine ei ole ainsad asjaomases satelliitpakettis olevate programmide taasedastamise viisid.
- 46 Tegelikult annavad ringhäälinguorganisatsioonid neid programme eetrisse ka väljaspool nimetatud paketti vahendite abil, mis võimaldavad neil jõuda televaatajateni vahetult, näiteks maapealsete saatjate võrgustiku abil.

- 47 Niisiis lisanduvad nimetatud otsene ja kaudne taasedastamine eelkirjeldatud levitamiskiisidele, selleks et laiendada nende televaatajate ringi, kellel on võimalik asjaomaseid saateid vastu võtta, ning kuna need ülekanded on paralleelsed ja samaaegsed, siis ei mõjuta satelliittelevisiooni pakkuja tegevus kuidagi niisuguste saadete sisu ega eetrissemineku kellaega.
- 48 Viimaseks, põhikohtuasjade puhul on selge, et ringhäälinguorganisatsioonidel on asjaomaste õiguste omajate luba nende teoste edastamiseks satelliidi teel, kuid satelliittelevisiooni pakkujal seevastu ei ole mingit sarnast luba.
- 49 Selles kontekstis tuleb märkida, et käesolevates kohtuasjades väidavad Airfield ja Canal Digitaal, et mõlemad, nii teleprogrammide otsene kui ka kaudne taasedastamine, kujutavad endast ühekordset üldsusele satelliidi kaudu edastamist direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkti a tähenduses, s.o järelkult jagamatut edastamist, mis on omistatav ühele ainsale ringhäälinguorganisatsioonile. Nad järeldavad sellest, et satelliittelevisiooni pakkujat ei saa käsitada edastamisega tegelevana selle sätte tähenduses ning niisiis ei saa neilt nõuda, et nad omandaksid kõnealuse edastamise jaoks asjaomaste õiguste omajate nõusoleku.
- 50 Neil asjaoludel tuleb selleks, et teha kindlaks, kas kõnealusel satelliittelevisiooni pakkujal peab niisugune luba olema, esiteks analüüsida, kas nii teleprogrammide otsene kui ka kaudne edastamine kujutab endast ühtainsat üldsusele satelliidi kaudu edastamise juhtu või vastupidi hõlmab kumbki neist kahte iseseisvat edastamist. Teiseks tuleb kontrollida, kas niisuguse edastamise võimalik jagamatus tähendab seda, et satelliittelevisiooni pakkuja ei pea selles ülekandmises osalemiseks saama luba asjaomaste õiguste omajatelt.

Satelliidi kaudu üldsusele edastamise mõiste

- 51 Nii otsene kui ka kaudne edastamine kujutavad endast ühtainsat üldsusele satelliidi kaudu edastamist, kui nende puhul on täidetud kõik direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktides a ja c esitatud tingimused.
- 52 Niisiis on niisuguse edastamise näol tegemist üheainsa üldsusele satelliidi kaudu edastamisega juhul, kui:
- see kujutab endast „akti”, mille käigus programmi sisaldavad signaalid „sisestatakse ringhäälinguorganisatsiooni kontrolli all ja vastutusel”;
 - need signaalid sisestatakse „katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maa-jaama vahel”;
 - need signaalid on ette nähtud „üldsusele vastuvõtuks”;
 - olukorras, kus signaale edastatakse kodeeritult, on saate dekodeerimise vahendid „antud üldsuse käsutusse kas ringhäälinguorganisatsiooni poolt või tema nõusolekul”.
- 53 Seoses esimese tingimusega tuleb meenutada, et mis puudutab teleprogrammide kaudset ülekandmist, siis sisestavad ringhäälinguorganisatsioonid ise programme sisaldavad signaalid asjaomasesse sideahelasse, andes need signaalid

satelliittelevisiooni pakkuja käsutusse ning võimaldades viimasel sisestada need üleslülili kaudu satelliidile.

- 54 Seda tehes jääb ringhäälinguorganisatsioonidele õigus kontrollida akti, mille abil need signaalid edastatakse satelliidile suunduvasse sideahelasse, ning nad võtavad endale selle eest vastutuse.
- 55 Seoses teleprogrammide otsese edastamisega tuleb välja tuua, et ringhäälinguorganisatsioonid sisestavad programme sisaldavad signaalid ise otse üleslülili kaudu satelliidile, ning see asjaolu annab veelgi enam kinnitust sellest, et neil on õigus kontrollida kõnealuste signaalide sisestamist asjaomasesse sideahelasse ning et nad vastutavad selle eest.
- 56 Selles kontekstis tuleb täpsustada, et miski ei välista, et teatud asjaoludel jagatakse kõnealust kontrolliõigust ja vastutust asjaomaste kaudse ja otsese edastamise osas satelliittelevisiooni pakkujaga. Esiteks ilmneb juba direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punkti a sõnastusest endast, et kontroll ja vastutus selle sätte tähenduses on seotud mitte kogu edastamisega, vaid ainult programme sisaldavate signaalide sisestamisega. Teiseks ei näe mitte üksi kõnealuse direktiivi sätte ette, et kogu kõnealuse edastamisega seotud kontrolliõigus ja vastutus peaks kuuluma ainult ühele isikule.
- 57 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et nii teleprogrammide otsese kui ka kaudse edastamise puhul on täidetud direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktis a ette nähtud esimene tingimus.

- 58 Seoses teise tingimusega ilmneb Euroopa Kohtu praktikast kõigepealt, et direktiiv 93/83 puudutab suletud kommunikatsioonisüsteemi, milles satelliit on keskse, olemusliku ja asendamatu tähendusega, nii et kui viimane ei toimi, on signaalide edastamine tehniliselt võimatu ja seetõttu ei saa üldsus vastu võtta ühtegi saadet (vt selle kohta 14. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-192/04: Lagardère Active Broadcast, EKL 2005, lk I-7199, punkt 39).
- 59 Praegusel juhul on selge see, et satelliit on keskse, olemusliku ja asendamatu tähendusega nii teleprogrammide otsese kui ka kaudse edastamise puhul, nii et mõlemad edastamisviisid kujutavad endast niisuguseid suletud kommunikatsioonisüsteeme.
- 60 Edasi, kuigi on tõsi, et teleprogrammide kaudse edastamise korral osalevad Airfield ja Canal Digitaal ringhäälinguorganisatsioonide väljastatud, programme sisaldavate signaalide edastamises, tuleb meenutada, et sisuliselt seisneb niisugune osalemine ringhäälinguorganisatsioonidelt signaalide vastuvõtmises, vajaduse korral nende dekodeerimises, nende uuesti krüpteerimises ning asjaomasele satelliidile saatmises.
- 61 Selle ainsa osalemise näol on aga tegemist tavalise tehnilise tegevusega, mille käigus valmistatakse signaalid ette nende üleslülili kaudu satelliidile sisestamiseks. See on sageli vajalik niisuguse andmeedastuse võimalikuks tegemiseks või lihtsustamiseks. Järelikult tuleb seda pidada programme sisaldavate signaalidega tehtavaks tavaliseks tehniliseks toiminguks ning seda ei tule käsitada vastavalt direktiivi 93/83 põhjendusele 14 toiminguna, mis toob kaasa asjaomase edastusahela katkestuse.

- 62 Viimaseks tuleb seoses teleprogrammide otsese edastamisega meenutada, et Airfieldi ja Canal Digitaali osalemine piirdub asjaomastele ringhäälinguorganisatsioonidele koodivõtmete andmisega, selleks et Airfieldi abonendid saaksid hiljem programmid dekodeerimiskaardi abil dekodeerida.
- 63 Samas, kuna on selge, et Airfield ja Canal Digitaal annavad need võtmed ringhäälinguorganisatsioonidele enne, kui viimased sisestavad programmi sisaldavad signaalid asjaomasesse sideahelasse, siis ei saa Airfieldi ja Canal Digitaali osalemine seda sideahelat katkestada.
- 64 Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et teleprogrammide kaudse ja otsese edastamise puhul on täidetud direktiivi 93/83 artikli 1 lõikes 2 punktis a ette nähtud teine tingimus.
- 65 Mis puudutab kolmandat tingimust, siis esiteks ei ole vaidlust selle üle, et alates hetkest, kui need signaalid saadetakse üleslüli kaudu satelliidile, on need suunatud üldsusele, täpsemalt üldsusele, kelle valduses on Airfieldilt saadud dekodeerimiskaart.
- 66 Teiseks, olgugi et teleprogrammide kaudse edastamise esemeks olevaid signaale kohandatakse teataval määral tehniliselt, tehakse need kohandused enne, kui signaalid sisestatakse üleslüli kaudu satelliidile, ning – nagu nenditud eespool punktis 60 – nende puhul on tegemist tavaliste tehniliste toimingutega. Neil asjaoludel ei saa kõnealuseid kohandusi pidada sellisteks, mis mõjutavad nimetatud signaalide sihtkohta.

- 67 Seetõttu tuleb sedastada, et programme sisaldavad signaalid, mis väljastatakse teleprogrammide otsese ja kaudse edastamise käigus, on mõeldud üldsusele vastuvõtuks ning niisiis on nende edastamise puhul täidetud direktiivi artikli 1 lõike 2 punktis a ette nähtud kolmas tingimus.
- 68 Mis puudutab neljandat tingimust, siis on selge, et põhikohtuasjas vaidluse all olevate edastamise puhul ei anna saadete dekodeerimisvahendeid üldsusele mitte ringhäälinguorganisatsioonid, vaid satelliittelevisiooni pakkuja. Samas ei ilmne toimikust, et satelliittelevisiooni pakkuja annaks kõnealused vahendid üldsusele ilma nimetatud organisatsioonide nõusolekuta, kuid seda asjaolu peab siiski kontrollima eelotsuse taotluse esitanud kohus.
- 69 Eelnevat arvestades ja tingimusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollib eespool nimetatud asjaolusid, tuleb asuda seisukohale, et nii teleprogrammide kaudse kui ka otsese edastamise puhul on täidetud direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktides a ja c ette nähtud kumulatiivsed tingimused ning seetõttu tuleb mõlemat edastamisviisi käsitada üheainsa ning seega ka jagamatu üldsusele satelliidi kaudu edastamisena.
- 70 Samas ei tulene niisuguse edastamise jagamatusest nimetatud artikli 1 lõike 2 punktide a ja c tähenduses siiski, et satelliittelevisiooni pakkuja saaks selles edastamises osaleda ilma asjaomaste õiguste omajate nõusolekuta.

Luba üldsusele satelliidi kaudu edastamiseks

- 71 Kõigepealt ilmneb direktiivi 93/83 artiklist 2, et autoriõigusega kaitstud teoste edastamiseks üldsusele satelliidi kaudu on vajalik autoriõiguste omajate luba.
- 72 Järgmiseks ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et niisuguse loa peab omandama eelkõige isik, kes käivitab niisuguse edastamise või osaleb selles, nii et ta muudab kaitstud teosed selle edastamise abil kättesaadavaks uuele üldsusele, s.o üldsusele, kellega kaitstud teoste autorid teisele isikule luba andes ei arvestanud (vt analoogia alusel seoses üldsusele edastamise mõistega direktiivi 2001/29 artikli 3 tähenduses 7. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-306/05: SGAE, EKL 2006, lk I-11519, punktid 40 ja 42, samuti 18. märtsi 2010. aasta määrus kohtuasjas C-136/09: Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon, punkt 38).
- 73 Seda kinnitab muu hulgas ka direktiivi 93/83 põhjendus 17, mille kohaselt peaks asjaomastele õiguste omajatele olema tagatud nende teoste üldsusele satelliidi kaudu edastamise eest kohane tasu, mis võtaks arvesse kõiki saate aspekte, nagu selle tege-lik vaatajaskond ja võimalik vaatajaskond (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Football Association Premier League jt, punktid 108 ja 110).
- 74 Asjaomane isik ei pea nimetatud luba siiski omandama, kui tema osalemine üldsusele edastamises piirdub vastavalt direktiivi 2001/29 põhjendusele 27 üksnes niisuguste füüsiliste abivahendite pakkumisega, mille eesmärk on kõnealust edastamist võimaldada või teostada.

- 75 Selles kontekstis tuleb meenutada, et vastavalt direktiivi 93/83 artikli 1 lõike 2 punktile a käivitab niisuguse üldsusele satelliidi kaudu edastamise, nagu on vaidluse all põhikohtuasjades, ringhäälinguorganisatsioon, kelle kontrolli all ja vastutusel sisestatakse programmi sisaldavad signaalid satelliidile viivasse sideahelasse. Järelikult on see organisatsioon kohustatud omandama direktiivi 93/83 artiklis 2 ette nähtud loa.
- 76 Selle tõdemuse järel olgu märgitud, et see ei välista siiski olukorda, et ka teised ettevõtjad osalevad niisuguses edastamises, nagu on kirjeldatud eelmises punktis, muutes kaitstud objektid kättesaadavaks laiemale üldsusele kui see, keda pidas silmas asjaomane ringhäälinguorganisatsioon, s.o üldsusele, kellega teoste autorid ei arvestanud, kui nad andsid nimetatud ringhäälinguorganisatsioonile loa kõnealuste teoste kasutamiseks. Niisugusel juhul ei hõlma sellele organisatsioonile antud luba eespool nimetatud ettevõtjate osalemist.
- 77 Niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas võib selline olukord kujuneda eelkõige juhul, kui ettevõtja laiendab nende isikute ringi, kellele kõnealune edastus on kättesaadav, muutes kaitstud objektid kättesaadavaks uuele üldsusele.
- 78 Selles kontekstis tuleb märkida, et satelliittelevisiooni pakkuja esiteks kodeerib asjaomase edastuse või annab ringhäälinguorganisatsioonidele selle edastuse juurdepääsuvõtmed, mis võimaldavad tema abonentidel edastuse dekodeerida, ning teiseks

annab ta nendele abonentidele vastavad dekodeerimisvahendid, nii et need toimingud võimaldavad luua seose ringhäälinguorganisatsioonide poolt sisestatud edastuse ja nimetatud abonentide vahel.

- 79 Samas ei tohi sellist tegevust segi ajada üksnes niisuguste füüsiliste abivahendite pakumisega, mille eesmärk on parandada originaalsaadete vastuvõttu selle levipiirkonnas – niisugune juhtum kuulub käesoleva kohtuotsuse punktis 73 kirjeldatud näite alla –, vaid selle näol on tegemist osalemisega, ilma milleta ei oleks nimetatud abonentidel juurdepääsu levitatavatele teostele, olgugi et nad asuvad levipiirkonnas. Niisiis kuuluvad need isikud satelliittelevisiooni pakkuja enda sihtrühma hulka ning nimetatud pakkuja teeb oma osaluse kaudu satelliitsides teosed kättesaadavaks üldsusele, kes lisandub asjaomase ringhäälinguorganisatsiooni sihtrühmaks olevale üldsusele.
- 80 Lisaks tuleb rõhutada, et satelliittelevisiooni pakkuja osalemine kujutab endast iseisvat teenust, mida osutatakse tulu saamise eesmärgil, kuna need isikud maksavad abonenttasu mitte ringhäälinguorganisatsioonile, vaid satelliittelevisiooni pakkujale. Samas on selge, et seda tasu tuleb maksta mitte võimalike tehniliste teenuste eest, vaid juurdepääsu eest satelliidi kaudu toimuvale edastusele ning seeläbi juurdepääsu eest teostele või muudele kaitstud objektidele.
- 81 Viimaseks tuleb välja tuua, et satelliittelevisiooni pakkuja ei võimalda oma abonentidel pääseda juurde üheainsa ringhäälinguorganisatsiooni edastusele, vaid ta kogub uude audiovisuaalsesse tootesse kokku mitu erinevate ringhäälinguorganisatsioonide edastust, nii et satelliittelevisiooni pakkuja otsustab nõnda loodud paketi sisu üle.

- 82 Neil asjaoludel tuleb sedastada, et satelliittelevisiooni pakkuja laiendab nende isikute ringi, kellel on juurdepääs teleprogrammidele, ning annab uuele üldsusele juurdepääsu teostele ja muudele kaitstud objektidele.
- 83 Järelikult on satelliittelevisiooni pakkuja kohustatud omandama asjaomaste õiguste omajatelt loa, selleks et osaleda satelliidi kaudu toimivas edastamises, välja arvatud juhul, kui need õiguste omajad on asjaomase ringhäälinguorganisatsiooniga kokku leppinud, et kaitstud teoseid võib üldsusele edastada ka selle satelliittelevisiooni pakkuja vahendusel, ning tingimusel, et viimati kirjeldatud juhul ei muuda nimetatud pakkuja osalemine ajaomaseid teoseid kättesaadavaks uuele üldsusele.
- 84 Eelnevat arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 93/83 artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et satelliittelevisiooni pakkuja on kohustatud omandama asjaomaste õiguste omajatelt loa, selleks et osaleda niisuguses teleprogrammide otseses ja kaudses edastamises, nagu on vaidluse all põhikohtuasjades, välja arvatud juhul, kui need õiguste omajad on asjaomase ringhäälinguorganisatsiooniga kokku leppinud, et kaitstud teoseid võib üldsusele edastada ka selle satelliittelevisiooni pakkuja vahendusel, ning tingimusel, et viimati kirjeldatud juhul ei muuda nimetatud pakkuja osalemine ajaomaseid teoseid kättesaadavaks uuele üldsusele.

Kohtukulud

- 85 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 27. septembri 1993. aasta direktiivi 93/83/EMÜ teatavate satelliittelevisiooni ja kaabli kaudu taasedastamisele kohaldatavaid autoriõigusi ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate eeskirjade kooskõlastamise kohta artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et satelliittelevisiooni pakkuja on kohustatud omandama asjaomaste õiguste omajatelt loa, selleks et osaleda niisuguses teleprogrammide otseses ja kaudses edastamises, nagu on vaidluse all põhikohtuasjades, välja arvatud juhul, kui need õiguste omajad on asjaomase ringhäälinguorganisatsiooniga kokku leppinud, et kaitstud teoseid võib üldsusele edastada ka selle satelliittelevisiooni pakkuja vahendusel, ning tingimusel, et viimati kirjeldatud juhul ei muuda nimetatud pakkuja osalemine ajaomaseid teoseid kättesaadavaks uuele üldsusele.

Allkirjad